

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus X. Quando Maritus, & uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem,
& suos vocarunt Consanguineos, an gratificandi, & præferendi sint, qui
sunt ex linea Mariti, vel potius qui sunt ex linea uxoris, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

nior, dummodo non adfit lex foundationis præcipiens præsentari confanguineum. Ratio est, quia habens unam vocem privativam, & aliam accumulativam dicitur habere pinguiorem vocem, immo majorem partem vocum; & ille, qui habet vocem tantum accumulativam, dicitur habere vocem debiliorem diminutam, & non integram, ac proinde primus præsentatus meritò est ab Episcopo gratificandus, & huic præferendus. *Abb. in supradicto Can. X. num. 4. Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. honorificum quest. 14. n. 39. Lambert. eodem tract. lib. 2. par. 2. q. 7. art. 13. num. 7. Tiraquel. de jure primogen. quest. 17. opin. 11. num. 5. Vivian. de jurepatr. lib. 10. cap. 1. num. 25. Barbof. de offic. & potest. Episcopi allegat. 72. num. 166. par. 3.*

ARGUMENTUM.

Quando Maritus, & Uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, & suos vocarunt confanguineos, an gratificandi, & præferendi sunt, qui sunt ex linea Mariti, vel potiùs, qui sunt ex linea Uxoris, & quid si ille, qui est de linea Mariti sit Laicus, ille vero, qui est de linea Uxoris sit Clericus?

SUMMARIUM.

- 1 Gratificatio habet locum non solum in Beneficiis Ecclesiasticis, sed etiam in legatis piis.
- 2 In consecutione subsidii dotalis relictæ pro Puellis pauperibus, Puella nobiles pauperes an sint gratificanda, & præferenda Puellis pauperibus ignobilibus?
- 3 Puella maritanda an, & quando sit gratificanda, & præferenda Puellæ jam monachata in consecutione subsidii dotalis?
- 4 Relictæ legato subsidii dotalis pro certo genere personarum, illi de eo genere sunt gratificandi, & præferendi.
- 5 In consecutione subsidii relictæ pro sustentatione juvenis in aliquo Collegio, juvenis conterraneus, & consanguineus Testatoris est gratificandus.
- 6 In consecutione fideicommissi Studentibus relictæ, ad effectum ut Studens fiat Procurator, Doctor &c. Studens consanguineus

Pars II.

neus Testatoris proximior, licet non proximus ad Doctoratus gradum, est gratificandus.

- 7 In consecutione multiplici relictæ favore pauperum descendentiæ ex aliqua familia certi loci, pauperes descendentes ex dicta familia, licet alibi habitantes, sunt promiscuè gratificandi cum aliis pauperibus ejusdem familie habitantibus in dicto loco, & num. 11.
- 8 Personæ qualificatae ad formam testamenti sunt admittenda ad participationem multiplici.
- 9 Judex, quæ considerare debet in taxandis subsidiis pro pauperibus.
- 10 Pauperiores in distributione legati facti pauperibus, sunt præferendi minùs pauperibus.
- 12 Descendentia ex quibus probetur?
- 13 Concurrentibus consanguineis Mariti, & Uxoris aequè proximioribus ad Cappellaniam merè laicalem fundatam, aut ad dotem relictam ab utroque conjugè pro eorum consanguineis, præferendus, & gratificandus est consanguineus Mariti, & num. 14. Et quare? num. 15. Intellige ut num. 17. Amplia ut num. 18.
- 16 In consecutione Majoratus instituti per Maritum, & Uxorem præfertur consanguineus Mariti, & quare? Vide n. 20.
- 19 Vocatis a Marito, & Uxore ad Cappellaniam merè Laicalem eorum consanguineis aequaliter, quilibet ex eis gratificari potest.
- 20 Tam Clericus, quàm Laicus, immo etiam femina, sunt capaces Cappellaniæ merè Laicales.
- 22 In consecutione Cappellaniæ merè Laicalis per Maritum, & Uxorem aequaliter pro eorum Consanguineis fundatæ, Consanguineus Uxoris Clericus cæteris paribus est gratificandus, & præferendus Consanguineo Laico Mariti. Et quare. Vide num. 25.
- 23 Clericus est dignior, & major quibusvis Laicis.
- 24 Quando sermo est de Clericis, & Laicis, Clerici semper ex stylo Curia præferuntur Laicis.

CASUS X.

Maritus, & Uxor simul in eodem testamento de bonis propriis utriusque fundarunt Cappellaniam merè Laicalem,

A a 2

scu

seu legatum merè pium Missarum pro eorum Consanguineis proximioribus; Vacata nunc præfata Cappellania, & concurrentibus ad illam duobus Consanguineis æquè proximioribus, uno ex parte Mariti, & altero ex parte Uxoris. Quæritur quis eorum sit gratificandus, & præferendus?

1 Gratificatio, & prælatio competens Episcopo vigore supradictorum Canonum in paritate vocum non solum est per eum exercibilis in Beneficiis Ecclesiasticis, verum etiam in legatis merè piis, & in Cappellaniis merè Laicalibus, eisdem tamen attentis, & æquilibratis qualitatibus concurrentium ad eadem legata, quæ attendi, & æquilibrari debent in gratificatione, & prælatione respectu Beneficiorum Ecclesiasticorum, *Rota decis. 611. sub num. 4. coram Seraphin., & in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1712. S. Cumulabatur, coram R.P.D. Ansaldo.*

2 Sic in affecutione subsidii dotalis relictæ à Testatore pro Puellis pauperibus, si concurrant ad illud Puellæ nobiles, & ignobiles æquè pauperes, Episcopus gratificare, & præferre debet Puellas nobiles, ignobilibus, maximè si in testamento fuerint prius nominatæ Puellæ pauperes nobiles, quàm ignobiles; nam Puellæ nobiles primò nominatæ censentur magis prædilectæ à Testatore, *Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 3. num. 48.*, & resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Amerina subsidiorum dotantium 5. Julii 1710.* ubi concurrentibus Puellis pauperibus nobilibus, & ignobilibus ad legatum subsidii dotalis à quadam Testatrice relictum favore Puellæ Civitatis Ameriæ Monasticum institutum profiteri volentes, sub hac præscripta lege-- *Ritrovandosi alcuna Zitella Nobile, ma povera, o alcuna di bassa mano, ma però onorate, che si vogliono far Monache, detta Compagnia, Pelegga per voti segreti, e le dia la dote deli frutti di detti Censi--* fuit disputatum, dubium-- *An in concursu Puellarum Nobilium sint simul admittende etiam Puellæ ignobiles concurrentes, itaut quæ ex illis majorem suffragiorum numerum tulerit, sit eligenda, vel potius ignobiles admittende, & eligende sint in defectum tantum Nobilium--* responsum fuit negativè quoad primam, & affirmativè quoad secundam partem.

3 In affecutione subsidii dotalis relictæ pro Puellis cum prælatione inter Puellas monacandas, & maritandas. Puella maritanda est gratificanda, & præferenda Puellæ jam monachatæ, juxta resolutionem Sacræ Congregationis Concilii in *Sancti Severini subsidii dotalis 5. Septembris 1711.*

4 In affecutione subsidii dotalis relictæ pro certo genere personarum, ex.gr. pro filiis, sororibus, aut nepotibus confratrum alicujus Confraternitatis, istæ gratificandæ, & præferendæ sunt in concursu Puellarum etiam consanguinearum Testatoris, quæ non sint nec filiæ, nec sorores, nec nepotes Confratrum, ut resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii in *Romana subsidiorum dotantium 9. Junii 1714.*

5 Et in affecutione subsidii relictæ à Testatore pro sustentatione juvenis in aliquo Collegio, juvenis conterraneus, & consanguineus Testatoris est gratificandus, & præferendus alteri juveni simpliciter oriundo loci ejusdem Testatoris, licèt idoniori, *Rota in Sabinen. electionis juvenis 9. Martii 1714. per tot. cor. R.P.D. Crispo.*

6 Ac in consecutione fideicommissi à Testatore Studentibus relictæ ad effectum, ut Studens fiat Procurator, Doctor in jure, aut Notarius, aut Curialis, Studens consanguineus Testatoris proximior, licèt non proximus ad Doctoratus gradum, vel Curialis, seu Notarii officium, sed habilis tamen, est gratificandus, & præferendus Studenti consanguineo remotiori ejusdem Testatoris, licèt proximo ad prædictum gradum, & officium, *Rota in Bononien. immisionis 20. Martii 1709. per tot. coram R.P.D. Crispo.*

7 Et in consecutione multiplici relictæ à Testatore favore Pauperum descendantium ex aliqua familia certi loci; Pauperes descendentes ex dicta familia dicti loci, licèt alibi, & non ibi habitantes, sunt promiscuè gratificandi cum aliis Pauperibus pariter descendentes ex eadem familia, sed habitantibus in dicto loco, ut sentiebam in *Romana, seu Januen. legati*, studens apud R. P. D. Ansidæum dignissimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ubi Maria, & Paulina Justinianæ natæ quidem in Insula Chios,

Chios, sed filia Simonis Petri Justiniani Albo Nobilium Januæ adscripti de anno 1696. ab Insula Chios, novissimè è Civitate Mothonenfi extorres, & profugæ à Turcarum immanitate, patria, laribus, fortunisque omnibus deploratis, supplicarunt pro menstruo subsidio scutorum 20. pro qualibet ex fructibus notissimi Urbis, ejusque Tribunalibus multiplici à Marchione Vincentio Justiniano in testamento anni 1631. instituti pro Pauperibus descendentes ex Nobili Familia Justiniana Januæ. Contemporaneè etiam easdem effuderunt preces Apollonia quondam Pauli, & Palma quondam Thomæ Pauperes, & Nobiles Justinianæ pariter Chientes descendentes ex Proavo in libro Nobilium Januæ adscripto, pro consimili alimentorum subministratio-
ne in scutis 20. mensuris ex præfato multiplico. Ego autem meum aperiens votum dicebam esse faciendam Mariæ, & Paulinæ Justinianis Chiensibus subministratio-
nem ex multiplico Marchionis Vincentii Justiniani in mensuris scutis decem pro qualibet.

Animadvertendam enim concurrerem tam in Maria, quam in Paulina Oratrici-
bus qualitates à Marchione Vincentio Justiniano Testatore requisitas ad effe-
ctum participandi de fructibus multipli-
ci ab eo demandati, nimirum pauper-
tas, & descendencia ex familia Justiniana Januæ, dum sunt filia Simonis Petri Ju-
stiniani Albo Nobilium Januæ adscripti,
quæ descriptio demonstrat ipsum Simo-
nem Petrum, & ejus descendentes esse
de illis Nobilibus Familia Justinianæ Ja-
nuæ, aliàs dictus Simon non fuisset de-
scriptus, nisi prius fuisset concludenter
probatum eum esse de vera, & Nobili
8 Familia Justinianorum Januæ, *Rota de-
cis. 79. sub num. 18. penes Palm. tom. 2., ac
proinde dictæ Oratrices utpote qualifi-
catae ad formam testamenti, admittendæ
sunt ad participationem præfati multi-
plici, Card. de Luca de jurepatr. disc. 18.
num. 3.*

Non obstat, quòd Oratrices non sint
adscriptæ in libro Aureo, sufficit enim,
quòd earum Pater sit adscriptus, seu
quòd descendant ab ultimo adscripto,
ut patet exemplis Indultorum Clementis
X., & Innocentii XII., qui admiserunt

Antonium, & Vice-Comitem Justinia-
num ad participationem prædicti multi-
plici, quamvis neque ipsi, neque eorum
propinquoires ascendentes essent in libro
Aureo Nobilium adscripti, & exemplo
Hippolytæ Justinianæ ab hac eadem Sa-
era Congregatione ad dictam participa-
tionem admittæ, licèt in libro Aureo non
descriptæ.

Nec adversatur, quòd Oratrices sint
Chientes, & non Januenses; Quia Lega-
tum relaxato juris rigore ex præsumpta
mente Testatoris non solum comprehen-
dit Justinianos Januæ degentes, sed om-
nes à Familia Justiniana Januæ descen-
dentes, & fuit judicatum a *Sac. Rota de-
cis. 778., 805., & 897. coram Emerix,*
decernente Marchionissæ Constantiæ Ju-
stinianæ Messanensi mensura scuta 35.,
& novissimè in Romana, seu Januæ. *Le-
gati 22. Novembris 1715. coram R. P. D.
Crispo,* ubi decretum fuit esse submini-
strandam mensura scuta decem Paulo Ju-
stiniano Chienti, ac ut etiam judicatum
fuit ab hac Sacra Congregatione 29. No-
vembris 1704. demandante subministra-
tionem scutorum decem favore Hippoly-
tæ, Vincentii, & Laurentii de Justinia-
nis Chiensium, & patet exemplis Indul-
torum Clementis X. Antonio Justiniano
Chienti, Innocentii XI. Jacobo Messina-
na, & Mariæ de Pactis concedentium
unicuique mensura scuta 20., & Innocen-
tium XII. Vice-Comiti Justiniano Chienti
annua scuta 200.; Ratio est, quia Testa-
tor loquendo de Justinianis Januæ intel-
lexit de habentibus originariam, & Ma-
jorum Nobilitatem in dicta Civitate, me-
diante supradicta descriptione in libro
Aureo, quæ per familiam numquam amit-
titur, etiam si descendentes, & particu-
lares personæ dictæ familiæ alibi habi-
tent, *Card. de Luc. de præemin. disc. 37.
num. 4. & seq., non verò restrictivè de il-
lis ibi ortis.*

Subministrationem autem ex dicto mul-
tiplico dicebam Oratricibus esse facien-
dam in mensuris scutis decem pro quali-
bet, cum non minor quantitas pro alean-
da foemina Nobili, & egena exigi videat-
ur, attenda earum qualitate, dum sunt
Nobiles de Familia Justiniana Januæ de-
scendentes, ad extremam paupertatem
reductæ, & nihil habentes, & possiden-
tes,

tes, ac etiam attendenda quantitate legati distribuenda Pauperibus de familia, quæ nunc ex Calculo, qui exhibetur, ascendere videtur ad annua scuta quinque milia, & ex die recipit majus incrementum. 9 ex alia rata ejusdem Legati singulis annis in perpetuum investienda; quæ omnia prudens Judex considerari debet in taxandis similibus subsidiis pro Pauperibus relictis; *Rota decis. 805. num. 2. coram Emerix, & in dicta Romana, seu Januensi Legati 22. Novembris 1715. S. final. coram R. P. D. Crispo*, ac etiam attento, quod ab hac Sacra Congregatione in simili summa fuit demandata subministratio Hippolytæ Vincentio, & Laurentio Justinianis Chienfisibus.

Nec ullum præjudicium considerabile afferretur Nobilibus de Familia Justiniana Januæ morante per hujusmodi subministrationem; quia isti utpote habentes sufficiens Patrimonium, & non ita miserabiles in concursu Pauperiorum de Familia Justiniana non habent jus, dum Pauperiores de hac Familia in consecutione præfati Legati sunt minus Pauperibus præferendi; Tum ex præsumpta mente Testatoris, qui suam dispositionem ita conclusit -- *secondo la varietà de' tempi, e la necessità delle varie occasioni si potranno governare, e risolvere in sovvenire alle persone più bisognose della famiglia, ed altro, che li parerà a proposito* -- Ut apparet ex folio clarè, & eruditè ab eodem R. P. D. Ansidæo Secretario extenso; Tum ex dispositione juris, juxta quam Pauperiores 10 in distributione Legati facti Pauperibus sunt præferendi minus Pauperibus, quia ubi majus est periculum, ibi potius est succurrendum, *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 28. S. 1. num. 18., Amostaz. de caus. piis lib. 4. cap. 4. num. 17.* Præsertim quando legatum, aut beneficium fuerit reservatum a Testatore pro Pauperioribus juxta *Rot. in Faventina beneficii 11. Februarii 1704. S. Cum enim cum seqq. coram Muto*, ac juxta resolutionem Sac. Congregationis Concilii in *Imolen. Legati Pii 27. Novembris 1717.*, ubi cum quidam pius Testator S. Montem Pietatis Oppidi Lugii instituisset heredem gravans ipsum, seu Præsidentes pro tempore ad dandum singula hebdomada, & expendendum in tantum companaticum pro alimentis Paupe-

riorum RR. Fratrum Religiosorum Claustralium Terræ Lugii amore Dei in perpetuum solidos viginti; hujusmodi Legatum Præsidentes dicti Montis ab initio usque in præsentem diem elargiri PP. Carmelitis consueverunt, quamvis in dicto Oppido Conventus adessent PP. Prædicatorum, Minorum Conventualium, & Cappuccinorum; Dubitantibus autem iisdem Præsidentibus, an potius tradere tenerentur eleemosynam PP. Cappuccinis utpote pauperioribus disputatum fuit -- *An Legatum de quo agitur debeatur PP. Carmelitis, seu potius Præsidentes Montis Pietatis possint illud distribuere PP. Cappuccinis, vel aliis Regularibus ad eorum libitum in casu &c.* -- Cui Sac. Congregatio rescripsit -- *Negative quoad primam partem, & affirmative quoad secundam ad formam Testamenti* -- Non obstante, quod PP. Carmelitæ centenariam observantiam, & præscriptionem pro se allegarent.

11 Eandem subministrationem in mensuris scutis decem pro qualibet dicebam etiam esse faciendam Apolloniæ, & Palmæ Justinianis; sunt enim ipsæ qualitate eisdem qualitatibus requisitis à Testatore ad effectum participandi de fructibus multiplici, quibus qualificatae sunt Maria, & Paulina Justinianæ, quæ superius pro consimili subministratione supplicarunt, adeoque etiam ipsæ admittendæ sunt ad eandem participationem, sunt enim eadem Paupertate pressæ, ac sunt descendentes ex Familia Justiniana 12 nuæ, dum probant hanc descendentiam ex Proavo in Libro Nobilium adscripto, fidibus Matrimoniorum, & Baptismatum, & cum sint deperditi Libri Parochiales in ultima Insulæ Chios à Turcis invasione, testimonio proprii Parochi Mothonnensis, aliorumque Testium se filias respectivè Pauli, & Thomæ demonstrant, qui sunt veri modi ad probandam omni majori concludentia descendentiam ex latè traditis per *Jason. cons. 124. num. 5. lib. 1. Rota decis. 709. num. 3., & seqq. coram Buratt., & decis. 588. num. 3. coram Pamphil., & decis. 347. num. 2., & seq. coram Celsi, & in Romana, seu Parmen. jurispatronatus 9. Junii 1700. S. Lucidissime coram Reverendissimo Molines Decano.* Nulatenus obstante, quod nec ipsæ, nec earum Genitores sint adscripti in libro Aureo;

reo; Sufficit enim, quod descendant ab ultimo adscripto; ut patet exemplis Indultorum Summorum Pontificum superius enumeratis. Quod autem præfata Oratrices non sint Januenses, seu Januæ degentes, sed Chienfes, jam superius responsum fuit hoc non officere. Et ita resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii 13. Martii 1717.

13 His exemplis constituto gratificationem locum habere non solum in Beneficiis Ecclesiasticis, verum etiam in legatis merè piis, descendendo nunc ad examen, propositæ quæstionis videtur dicendum, quod concurrentibus consanguineis Mariti, & Uxoris æquè proximioribus ad Cappellaniam merè Laicalem fundatam ab utroque conjugè cæteris paribus sit præferendus, & gratificandus potius consanguineus Mariti, quàm Uxoris; Sicut enim ordo naturalis est, ut Maritus, & Vir tamquam caput præferatur Uxori, ad *Text. in Canon. est ordo, & Canon. cum caput 13. quæst. 5.* Ita ordo naturalis erit ut in consecutione indivisibilis Cappellaniam fundatæ ex Bonis Mariti, & Uxoris favore eorum consanguineorum in paritate gradus potius præferatur consanguineus Mariti, quàm Uxoris, *Felin. in cap. Quoniam de Testib. n. 5. Castill. controvers. jur. 67. num. 28. & seq. tom. 5. Ceval. commun. contra commun. quæst. 265. nu. 18. Rot. decis. 275. n. 3. coram Mantica ibi -- Accedit etiam, quod ipse Ludovicus descendit ex linea masculina Fundatoris, Joannes autem descendit ex linea feminina, & ideo data in cæteris paritate is debet præferri, qui per virilem sexum descendit.*

14 Sic si Maritus, & Uxor simul disposuerint præstari certam dotem singulis annis suis consanguineis proximioribus, concurrentibus consanguinea ex parte Mariti, & altera ex parte Uxoris, utraque in eodem gradu consanguinitatis, in consecutione dictæ dotis præferatur consanguinea Mariti *Castill. controvers. jur. 67. nu. 28. §. Nam rationi in fin. tom. 5.* Ita etiam fundata Cappellania per Maritum, & Uxorem, & ad eam vocatis consanguineis utriusque, si concurrant consanguineus de linea Mariti, & consanguineus de linea Uxoris in paritate gradus, & cæteris paribus, præferendus est consanguineus de linea Mariti.

15 Ratio autem hujus desumi videtur ex præsumpta affectione utriusque conjugis potius erga consanguineos Mariti, quàm consanguineos Uxoris, præsumuntur enim Maritus, & Uxor potius diligere propriam agnationem, quàm cognationem, adedque in relicto Cappellaniam merè Laicalem pro eorum consanguineis potius respexisse ad consanguineos descendentes ex linea Mariti, in quibus conservatur splendor, & honor agnationis, quàm ad consanguineos descendentes ex linea Uxoris.

16 nam familiam Viri sui Uxor conservare velle præsumitur, ut patet exemplo Majoratus instituti per Maritum, & Uxorem, in quo consanguineus Mariti præfertur consanguineo Uxoris, juxta sententiam *Gregorii Lopez relat. per Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. nu. 22. & per Castill. controvers. jur. cap. 57. nu. 28. tom. 5. Rorras de incompatibilitat. Regnor. in addit. ad cap. 8. part. 8. cap. 3. n. 13. tom. 2.*

17 At in hac quæstione procedendum est cum distinctione; Aut enim Maritus, & Uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, & ad eam vocarunt consanguineos Viri, & Uxoris, tunc cæteris paribus præferendus est consanguineus Viri consanguineo Uxoris, quia cum in hoc casu consanguineus Viri sit ordine scripturæ prius nominatus, censetur etiam magis prædilectus, & præferendus est; Ordo enim literæ dat prælationem. *Roxas de incompatibilit. in addit. ad par. 8. cap. 3. num. 10. tom. 2. Amosaz. de caus. piis lib. 3. cap. 8. num. 20. Capon. discept. 101. num. 4. & 7. tom. 2. Barbof. in cap. Sedes num. 10. de rescript.* Sicuti etiam esset præferendus consanguineus Mariti, si ab utroque Conjugè essent vocati ad præfata Cappellaniam *consanguinei Viri, sive Uxoris;* quia cum inter consanguineos Viri, & Uxoris cadat ordo charitatis, & affectionis, cum Vir, & Uxor præsumantur diligere magis agnationem, quàm cognationem; hæc disjunctiva *sive* denotat ordinem, & ultima pars censetur posita in defectum prioris, nimirum consanguinei Uxoris censentur contemplati in defectum consanguineorum Mariti, per *Text. singularem in l. cum pater §. à te peto ff. de legat. 2. ibi: A te peto Marite, si quos liberos habueris, illis prædita relinquant, vel si non habueris tuis, sive meis propinquis, aut etiam nostris libe-*

liberis non esse datam electionem, sed ordine scriptura factam substitutionem respondi -- *Cephal. conf. 53. num. 69. lib. 1. Menoch. conf. 187. num. 20. tom. 2. Cancer. var. resol. par. 1. cap. 1. de subtit. num. 113.* Et in his terminis procedunt auctoritates superius relatæ §. *His exemplis.*

18 Maximè si de tempore hujus dispositionis non adessent nisi consanguinei Mariti, aut si ipsimet Conjuges in concursu consanguinei Uxoris gratificassent, & prætulissent consanguineum Mariti, ei conferendo præfatam Cappellaniam. Ex his enim circumstantiis clarè desumeretur voluntas eorundem Conjugum esse præferre consanguineum Mariti consanguineo Uxoris. *Fusar. de subtit. q. 321. num. 5. & q. 324. num. 6. Ciardin. contro. jur. 26. num. 21. lib. 2. Rota in Gerunden. Beneficii de Olor 7. Maji 1703. §. His omnibus coram Eminentiss. Priolo, & in similibus terminis firmavi superius Can. I. & II. Cas. XIV. num. 9. & 15.*

19 Aut fundarunt Cappellaniam merè Laicalem de bonis propriis pro consanguineis utriusque, & non adfit ulla conjectura voluntatis Fundatoris potiùs præferendi consanguineos Mariti, & tunc Ordinarius, aut alius habens conferre dictam Cappellaniam est in libertate cæteris paribus gratificandi quem vult ex consanguineis utriusque Conjugis; nam cum æqualiter consanguineos vocent, isti æquali affectione, & voto vocati censentur. *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 1. num. 4. Lara de Annivers. lib. 2. cap. 2. num. 34. Amostaz. de caus. piis lib. 3. cap. 8. num. 24. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. n. 21. in fine.*

20 Nec obstat exemplum Majoratus à Marito, & Uxore instituti; Disparitas namque est, quia in Majoratibus intenditur conservatio familiæ, & in Cappellaniis merè Laicalibus non intenditur hujusmodi conservatio, sed solum adimplementum oneris eisdem annexi, & ideo quando in Majoratibus fundatis à Marito, & Uxore æqualiter pro eorum consanguineis, concurrunt duo consanguinei in eodem gradu proximiores, unus ex parte Viri, & alter ex parte Uxoris, potiùs præferendus est consanguineus ex parte Viri tamquam potior ad conservandam familiam, quàm consanguineus

Uxoris; Non verò quando in Cappellaniis merè Laicalibus fundatis ab utroque Conjuge æqualiter pro utriusque consanguineis, concurrunt consanguinei Mariti, & Uxoris in eodem gradu proximiores, tunc enim unusquisque eorum gratificari potest, *Lara de Annivers. lib. 2. cap. 2. num. 34. Amostaz. de caus. piis lib. 3. cap. 8. n. 25. & seq. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. num. 21.*

Quid autem si vocatis æqualiter consanguineis utriusque Conjugis, consanguineus Uxoris sit Clericus, consanguineus verò Mariti sit Laicus, quis eorum est præferendus?

21 Dicendum videtur, quòd etiam in hoc casu sit in libertate habentis conferre Cappellaniam, præfatam præferre, & gratificare quemcumque ex illis, dum non solum Clericus, sed etiam Laicus, immo fœmina est capax obtinendi Cappellaniam merè Laicalem, *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 5. num. 26. Amostaz. de causis piis lib. 3. cap. 2. num. 43., & dixi superius Can. IV. V. VI. VII. & VIII. Cas. III. n. 6.*

22 Sed hoc non obstante censeo in hoc casu esse præferendum, & gratificandum potiùs consanguineum Clericum Uxoris, quàm consanguineum Laicum Mariti; Clericus namque est dignior, & major quibusvis Laicis, juxta *gloss. in cap. Sedes de rescript. verb. Majores ibi -- Videtur ergo, quòd per generalem clausulam non possit conveniri Sacerdos, vel Clericus, cum ipse sit major quolibet Laico -- Bellett. disquisit. Clerical. par. 1. §. 1. nu. 4.* cum Clericatus sit dignitas, & major alio sæculari honore, quæ nobilitat subjectum, cui confertur *Text. in cap. solita de major. & obed. Bald. conf. 180. num. 3. in fine ibi -- Certum est Clericum, aliàs Clericatum esse majorem alio sæculari honore -- Tiraquell. de Nobilit. cap. 9. num. 4.* Adedque cæteris paribus Clericus in consecutione Cappellaniæ merè Laicalis utpote dignior, & major est præferendus Laico, juxta auctoritates superius relatæ *Cas. VII. num. 1.*

24 Sic quando sermo est de Clericis, & Laicis, Clerici semper ex Sacris Canonibus, & ex stylo Curia præferuntur Laicis, ut patet in *cap. significavit de rescript. in cap. qualiter de elect., & in cap. Joannes de testame. ni., ibique testantur*

Fa-

Fagnan. num. 2. Ergo etiam, quando Clericus, & Laicus simul concurrunt ad aliquam Cappellaniam merè Laicalem, aut legatum pium, semper Clericus cæteris paribus utpote dignior, & major Laico est ei præferendus, *Grass. de effect. Cleric. in prælud. num. 383. ibi -- Et ideo Clerici dicuntur majores Laicis, & illis ubique præferri debent.*

- 25 Verum est, quod tam Clericus, quam Laicus sit capax Cappellanæ merè Laicalis, sed tamen cæteris paribus in consecutione ejusdem Cappellanæ est præferendus Clericus, ea ratione, quia licet Cappellania sit merè Laicalis, tamen habet aliquid Ecclesiasticitatis, & est materia Ecclesiastica, ratione cujus potius competere debet Clerico, quam Laico, *Abb. in cap. Joannes de testam. num. 7., Rot. in Monasterien. Vicarie 12. Martii 1706. §. Eo autem coram R.P.D. Omana.*

ARGUMENTUM.

Gratificatio, aut derogatio pro medietate an habeat locum in Jurepatronus spectante ad Universitatem?

SUMMARIUM.

- 1 Gratificatio in paritate vocum competit non solum Ordinariis, sed etiam Summo Pontifici: Et quomodo iste eam exerceat? Vide ibi, & num. 24. & 25.
  - 2 Derogatio medietatis vocum resolvitur in simplicem gratificationem.
  - 3 Inter plures gratificatos à Papa scilicet, & ab Ordinario, si legitime non constet de prioritate gratificationis, in dubio præfertur gratificatus à Papa, & num. 26. Fortius si constet de paritate gratificationis Papæ, & num. 4. & 9. & 27.
  - 5 Scissa Universitate Patrona tam in primo, quam in secundo scrutinio in duas partes æquales, an Papa possit gratificare quem vult, & num. 10.
  - 6 In Jurepatronatus spectante ad Universitatem, seu ad plures uti universos, ac etiam ad unicum Patronum, locum non habet gratificatio, seu derogatio pro medietate, & num. 12. Et quare? Vide num. 7.
  - 8 Major, & sanior pars Eligentium coalescit non solum ex numero, sed etiam ex meritis Electorum, & dignitate Eligentium.
- 10 Gloss. in cap. Ecclesia vestra il secondo de elect. an locum habeat in nominationibus, & presentationibus?
  - 11 Communitas Patrona durante termino potest devenire non solum ad unum, sed ad plura scrutinia.
  - 13 Enumerantur requisita necessaria ad validitatem gratiæ derogationis pro medietate, & num. 15. 16. 17. & 18.
  - 14 Gratia derogatoria pro medietate est subreptitia, etiamsi impetrans per ignorantiam, & simplicitatem non expressisset Summo Pontifici existentiam alterius Compresentati, & illius qualitates.
  - 19 Gratia derogatoria pro medietate juxta praxim Cancellariæ, & Datarie sustinetur, etiamsi de tempore gratiæ non adsit revera presentatio, dummodo sequatur intra terminum juris. & quare? Vide ibi, & num. 42.
  - 20 Consensus Episcopi, aut Capituli non retrahitur ad diem gratiæ factæ à Papa de Beneficio sub conditione ejusdem consensus, si medio tempore alius obtineat gratiam absolutam ejusdem Beneficii.
  - 21 Presentatio intermedia facta ab altera medietate Patronorum favore alterius impedire non potest retractionem presentationis factæ à medietate Patronorum favore impetrantis ad diem gratiæ derogatoriæ. Et quare? Vide ibi.
  - 22 Amplia, etiamsi presentatio intermedia esset de persona consanguinea Fundatoris, aut Patroni, vel de persona idoniori. Intellige ut ibi.
  - 23 Gratia derogatoria pro medietate non est conditionalis, sed absoluta, & perfecta.
  - 28 Gratificatio facta ab Ordinario est suspecta de antidata, & ad hoc ut dicatur anterior respectu gratificationis factæ à Papa, quomodo constare debeat?
  - 29 Suspicio antidata in gratificatione facta ab Ordinario, ex quibus resultare dicitur? & num. 30. 31. & 32.
  - 33 Sacerdos in paritate vocum est præferendus simplici Clerico.
  - 34 Approbatus ad confessiones audiendas, & qui aliàs exercuit Curam Animarum in paritate vocum est gratificandus in consecutione Parochialis.
  - 35 Literæ Apostolicæ in omnibus justificatæ sunt exequendæ.
  - 36 In Jurepatronatus hereditario presentatio fieri debet in stirpes, & non in capita.